

Správa o hodnotení realizácie úloh

Akčného plánu 2012 - 2013

Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku

k 31. decembru 2013

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti predkladá **Správu o hodnotení realizácie úloh Akčného plánu 2012-2013 Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku k 31. decembru 2013** (ďalej len Správa).

Vypracovanie Správy vyplynulo z plnenia úlohy C.3. uznesenia vlády SR č. 68 z 22. februára 2012, v ktorej vláda SR ukladá ministrom a splnomocnencovi vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti úlohu „*realizovať pravidelné ročné hodnotenie a kontrolu realizácie akčného plánu a vypracovať správu; výsledky hodnotenia plnenia akčného plánu splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti predloží, po prerokovaní v Rade vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a vo Výbore pre mimovládne neziskové organizácie, na rokovanie vlády*“ s termínom plnenia každoročne do 31. decembra.

Správa hodnotí stav plnenia úloh k dátumu 31. december 2013. Správu vypracoval Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti na základe podkladov jednotlivých rezortov a na základe zhodnotenia plnenia vlastných úloh. Správa bola následne predložená na verejné pripomienkovanie na webovej stránke Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a tiež na pripomienkovanie členom Komory mimovládnych neziskových organizácií Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie, ktorých pripomienky sú v správe zahrnuté.

Obsah	2
Oblasť č. 1: Účasť mimovládnych neziskových organizácií na plnení úloh verejnej správy a zadefinovanie oblastí spolupráce	3
Úloha č. 1: Deklarácie.....	3
Úloha č. 2: Memorandum o porozumení	5
Úloha č. 3: Dotačné programy rezortov	6
Úloha č. 4: Verejné politiky	9
Úloha č. 5: Analýza kompetencií územnej samosprávy	12
Úloha č. 6: Mechanizmy spolupráce medzi verejnou správou a MNO a ich financovanie	13
Úloha č. 7: Uplatnenie princípu partnerstva pri práci so štrukturálnymi a inými fondmi	14
Úloha č. 8: Vylúčenie duplicity financovania z verejných prostriedkov	15
Úloha č. 9: Program podpory partnerov štátu	16
Úloha č. 10: Zákon o podpore regionálneho rozvoja	17
Úloha č. 11: Zapájanie MNO do prípravy a implementácie operačných programov	18
Oblasť č. 2: Podpora aktívnych občanov a otvorené vládnutie	22
Úloha č. 1: Mapovanie uplatňovania existujúcej legislatívy.....	22
Úloha č. 2: Návrhy noviel existujúcich zákonov vo vzťahu k MNO.....	24
Úloha č. 3: Registre MNO.....	25
Úloha č. 4: Malé granty.....	26
Úloha č. 5: Program podpory dobrovoľníctva	28
Úloha č. 6: Podpora MNO zameraných na občiansku advokáciu a watchdogy	29
Úloha č. 7: Asignácia dane.....	30
Úloha č. 8: Individuálne darcovstvo	31
Oblasť č. 3: Podpora verejnej diskusie o závažných otázkach spoločnosti	32
Úloha č. 1: Program podpory verejnej diskusie a sociálnych kampaní	32
Úloha č. 2: Spolupráca s RTVS	33
Úloha č. 3: Podpora výskumu MNO	34
Oblasť č. 4: Kontrola plnenia Akčného plánu 2012 - 2013	35
Úloha č. 1: Ročné hodnotenia	35
Úloha č. 2: Nový akčný plán.....	36

Oblasť č. 1: Účasť mimovládnych neziskových organizácií na plnení úloh verejnej správy a zadefinovanie oblastí spolupráce

Národná úroveň:

Úloha č. 1: Deklarácie

Jednotliví ministri pripravujú a predávajú stanovisko, resp. deklaráciu vo vzťahu k tematickým/obsahovým oblastiam a formám účasti mimovládnych neziskových organizácií (ďalej len MNO) na plnení úloh rezortu. Stanovisko bude obsahovať najmä témy a formy zapojenia MNO do:

- prípravy zákonov a podzákonných noriem v danom funkčnom období,
- prípravy strategických a koncepčných dokumentov,
- hodnotenia výsledkov rezortu a plnenia záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných dohôd a národných programov,
- určenia priorít a mechanizmov (vrátane hodnotenia) dotačnej politiky rezortu na dané obdobie a okruhu ich prijímateľov, osobitne vo vzťahu k MNO,
- programovania, plánovania, implementácie a monitorovania rozvojových fondov, ktoré spravuje príslušný rezort,
- spôsobov a foriem komunikácie, ktoré bude rezort využívať pri informovaní MNO, ako aj pripravenosť ministerstva k dialógu ako s platformami MNO, tak aj s iniciatívami, ktoré sa sformujú k aktuálnym témam,
- výskumu, analýz a pilotných projektov v danom rezorte.

Uvedená deklarácia bude vnímaná ako prvý krok, ktorý umožní dlhodobejšie nastavenie vzájomných vzťahov. Cieľom tohto opatrenia by v budúcnosti mohla byť dlhodobá stratégia zapojenia MNO do spolupráce s daným rezortom, ktorá sa stane stabilnou súčasťou deklarácie. Ďalšou časťou deklarácie môže byť pomenovanie nových, inovatívnych možností spolupráce, ktoré umožnia rozšírenie a skvalitnenie vzájomných vzťahov.

Zodpovední: ministri, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: apríl 2013

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ďalej len Úrad splnomocnenca pre ROS) komunikoval s predstaviteľmi jednotlivých rezortov, objasňoval význam deklarácií, usmerňoval ich obsahovú náplň a bol nápomocný dialógu s predstaviteľmi mimovládnych neziskových organizácií, prislúchajúcimi jednotlivým rezortom.

Následne na to jednotlivé rezorty v spolupráci so zástupcami MNO vypracovali deklarácie o spolupráci. Tie boli zaradené na rokovanie Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie (ďalej len Rady vlády pre MNO) dňa 25. marca 2013 a prijaté uzneseniami č. 1 – 13/2013.

Následne na to boli deklarácie o spolupráci predložené a vzaté na vedomie na zasadnutiach vlády SR nasledovne:

- zasadnutie 3. apríla 2013:
 - Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo financií)
 - Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo hospodárstva)
 - Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo kultúry)
 - Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo obrany)
 - Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo pôdohospodárstva)

- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo práce)
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo školstva)
- Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo zahraničných vecí)
- Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo zdravotníctva)
- Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo životného prostredia)
- zasadnutie 10. apríla 2013:
 - Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo dopravy)
- zasadnutie 24. apríla 2013:
 - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len ministerstvo vnútra)

Úloha č. 2: Memorandum o porozumení

Vláda po konzultáciách s kľúčovými aktérmi občianskej spoločnosti na základe deklarácií vypracovanými jednotlivými ministerstvami schválila *Memorandum o porozumení*. V memorande pomenuje východiskové hodnoty a postoje vo vzťahu k občianskej spoločnosti a participácii, princípy vzťahu s organizovanými iniciatívami i rôznymi typmi mimovládnych neziskových organizácií a pomenuje oblasti spolupráce s MNO. Súčasťou Memoranda bude aj zámer vytvorenia stálej platformy pre dialóg medzi štátom a občianskou spoločnosťou, ktorá by okrem dialógu s MNO vytvárala príležitosti pre verejnú diskusiu o závažných otázkach spoločnosti, podporu aktívnych občanov a posilňovanie občianskeho kapitálu.

Zodpovední: ministri, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: do 1. júna 2013 – nový termín 31. októbra 2014

Úrad splnomocnenca pre ROS vyzval jednotlivé rezorty na vypracovanie podkladov, ktoré mali na časové obdobie najbližších dvoch-troch rokov zadefinovať tri okruhy tém spolupráce:

1. kľúčové legislatívne zámery, ktoré rezorty pripravujú,
2. verejné politiky, ktoré sa dotýkajú neziskového sektora,
3. využívanie štrukturálnych fondov na ďalšie programové obdobie.

Na základe tejto výzvy Úrad splnomocnenca pre ROS zhromažďoval podklady jednotlivých rezortov k Memorandu o porozumení.

Splnomocnenec vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti (ďalej len splnomocnenec vlády pre ROS) ďalej inicioval na Rade vlády pre MNO zriadenie zmiešanej pracovnej skupiny na prípravu Memoranda o porozumení. Rada vlády pre MNO uzneseniami č. 14 a č. 20 z 25. marca 2013 schválila vytvorenie pracovnej skupiny, zloženej z predstaviteľov štátnej správy a platforiem MNO a delegovala úlohy v súvislosti s Memorandom.

Pracovná skupina sa niekoľkokrát stretla na rokovaní na Úrade vlády SR a na osobitných rokovaní na ministerstve financií. Kľúčovými sa stali rozhovory na ministerstve financií na tému asignácie dane právnických osôb, ktorej terajšia právna úprava nekorešponduje s predstavami MNO.

Napriek doterajším snahám pracovná skupina pre prípravu memoranda konštatovala, že k porozumeniu medzi predstavami spolupráce neziskového sektora na jednej strane a štátnej správy na strane druhej nedošlo a že je nevyhnutné v intenzívnom dialógu pokračovať. V tejto súvislosti požiadal splnomocnenec vlády pre ROS predsedu vlády SR o preloženie termínu plnenia tejto úlohy na 31. október 2014. Predseda vlády SR požiadavke vyhovel.

Úloha č. 3: Dotačné programy rezortov

V dialógu s MNO vyhodnotiť transparentnosť, efektivitu a dopady fungovania dotačných programov rezortov, v ktorých sú oprávnenými žiadateľmi MNO, navrhnúť a realizovať úpravy a prípadne zmeny. Súčasne, v prípade, že neexistuje, vytvoriť mechanizmus pravidelného hodnotenia (evaluácie) efektivity, transparentnosti a dopadov dotačného programu.

Zodpovední: ministri a predsedovia ostatných ústredných orgánov štátnej správy, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: september 2013

Úrad splnomocnenca pre ROS oslovil jednotlivé rezorty a tiež platformy MNO zastúpené v Rade vlády pre MNO so žiadosťou o vyjadrenie sa k vyhodnoteniu dotačných programov a k návrhu mechanizmu pravidelného hodnotenia ich efektivity, transparentnosti a dosahov. Z týchto odpovedí finančná pracovná skupina Rady vlády pre MNO vypracovala materiál *Návrh mechanizmu pravidelného hodnotenia efektivity, transparentnosti a dopadov dotačných programov rezortov*¹.

Materiál bol predložený na zasadnutí Rady vlády pre MNO dňa 5. septembra 2013 a uznesením č. 31 schválený.

Hlavné zistenia, zachytené v predmetnom materiáli, sú nasledovné:

Spoločné hodnotiace stretnutie k plneniu predmetnej úlohy zrealizovalo iba ministerstvo zahraničných vecí, vyhodnotenia ostatných rezortov prebehli bez účasti MNO.

Odpovede ministerstiev sa kvantitatívne a kvalitatívne líšia, zhrnúť ich možno nasledovne:

- Poskytovanie dotácií zo svojho rozpočtu a hodnotenie žiadosti má každý rezort upravené vlastnými legislatívnymi normami (zákonom, nariadením, vyhláškou alebo výnosom).
- Odlišnosti v mechanizmoch poskytovania dotácií existujú aj v rámci samotných rezortov (resp. medzi dotačnými programami, ktoré v rámci toho istého rezortu spadajú pod odlišných gestorov/odlišné sekcie).
- Prevláda tendencia dotácie účelovo zameriavať (na základe potrieb ministerstiev) a znižovať ich výšku, resp. nevyhlasovať výzvy z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.
- Informácie (výzvy, právne predpisy, zoznam beneficentov) sú zverejňované na webových stránkach rezortov; ministerstvo zahraničných vecí navyše zrealizovalo odborné semináre v Bratislave, Banskej Bystrici a Košiciach k dotáciám zameraným na podporu a ochranu ľudských práv a slobôd.
- Efektivita a dosahy dotácií sú v rámci niektorých dotačných programov ťažšie merateľné, a tým aj ťažšie vyhodnocované.
- Rezorty hodnotia svoje dotačné mechanizmy ako dostatočne transparentné a efektívne, ministerstvo vnútra a ministerstvo školstva (dotácie v oblasti športu) priznávajú administratívnu náročnosť.
- Názory rezortov na anonymizáciu žiadateľov ako predpokladu/podmienky transparentnosti sa líšia - ministerstvo obrany anonymizáciu vníma kladne, ministerstvo zahraničných vecí uvažuje nad novelizáciou zákona č. 545/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky.

¹ Materiál je uverejnený na stránke

http://tretisektor.gov.sk/data/files/4072_68c04vyhodnotenie-dotacnych-programov.pdf.

- Miera participácie MNO na tvorbe dotačných programov rezortov z ich rozpočtu je individuálna (účasť na hodnotení projektov, návrhy na úpravy fungovania dotačných mechanizmov); vyššia je miera participácia MNO pri príprave operačných programov.
- Vo všeobecnosti rezorty nevyhodnocujú svoje dotačné programy systematicky v spolupráci s MNO, ministerstvo financií vytvorenie takéhoto systému neodporúča.

Vyjadrenia MNO, ktoré majú prierezový charakter, sa dajú zhrnúť do nasledovných návrhov systémových úprav a zmien:

- Tvorba dotačných programov rezortov:
 - Princíp participácie občianskej spoločnosti, resp. MNO pri plánovaní, implementácii a monitoringu dotačných programov je uplatňovaný v rámci viacerých ministerstiev, nie je však bežnou praxou. Účasť MNO na tvorbe dotačných programov (a to predovšetkým tých, ktoré sú určené aj pre MNO) vytvára priestor pre reflektovanie potrieb neziskového sektora.
 - MNO negatívne vnímajú absenciu systematickej podpory rozvoja a udržateľnosti kapacít organizácií ako takých. Rezorty by podľa nich mali prispieť k inštitucionálnej stabilite MNO vytvorením dotačného mechanizmu poskytujúceho systematickú podporu ich činnosti, alebo zaradením inštitucionálnych výdavkov medzi oprávnené výdavky príslušných výziev.
- Formálne náležitosti pre predkladanie žiadostí o dotácie:
 - Vo všeobecnosti v procese predkladania a niekedy aj vyúčtovania žiadostí prevláda administratívna náročnosť a byrokratická záťaž, prípadne aj legislatívna náročnosť, zvyšujúca riziko predloženia neúplnej žiadosti. MNO navrhujú prehodnotiť administratívne požiadavky, najmä v prípade, že požadovanými potvrdeniami disponujú iné štátne orgány.
 - Administratívna náročnosť súvisí aj s tým, že služby vo verejnom záujme sa riešia rezortne samostatnými zákonmi, čím sa rôznia aj podmienky ich poskytovania a financovania. V tejto súvislosti navrhujú MNO formou metodického usmernenia ministerstva financií zaviesť všeobecné pravidlá finančného riadenia v systéme posudzovania a preukazovania oprávnených výdavkov bez ohľadu na správcu rozpočtovej kapitoly s cieľom znížiť administratívnu záťaž.
- Hodnotenie a schvaľovanie žiadostí:
 - Vo všeobecnosti prevláda zdĺhavosť procesu schvaľovania a oznámenia výsledku. V prípade schválenia žiadosti/projektu môže byť problematické aj reálne čerpanie dotácie, resp. dĺžka časového obdobia od momentu oznámenia schválenia dotácie a jej poskytnutia. MNO navrhujú hľadať možnosti skrátenia schvaľovacieho procesu.
 - Viaceré platformy žiadajú zrušenie anonymizácie žiadateľov pri posudzovaní žiadostí, pričom argumentujú tým, že dôležitým predpokladom úspešnej realizácie projektu by mali byť aj odbornosť, doterajšia činnosť a aktivity žiadateľa o dotáciu. Anonymita znevýhodňuje uchádzačov disponujúcich potrebnými kvalitami voči uchádzačom, ktorí nemajú čím preukázať požadované skúsenosti, kompetencie a výsledky. Zrušenie anonymizácie žiadateľov je zároveň krokom k transparentnosti.
 - V záujme zvýšenia transparentnosti a odbornosti procesu hodnotenia a rozhodovania apelujú MNO na dostatočné a jasné definovanie kritérií uplatňovaných pri posudzovaní žiadostí/projektov a ich komunikovanie záujemcom. MNO tiež požadujú zvýšiť dôraz na kvalitatívne kritériá organizácií (pôsobnosť, odbornosť, rozsah činnosti, veľkosť a charakteristiky cieľovej skupiny), špecifikovať ich a informovať o nich žiadateľov pri zverejnení výzvy. Tieto požiadavky by mohla čiastočne riešiť participácia MNO na tvorbe kritérií. MNO požadujú aj zverejňovanie informácií o zložení hodnotiacich komisií, prípadne o externých hodnotiteľoch. Ďalej navrhujú doplniť do každého procesu hodnotenia a rozhodovania o žiadostiach/projektoch nezávislý expertný

prvok – odborné posudky od nezávislých (externých) odborníkov, z ktorých budú členovia komisie vychádzať, prípadne priamo doplniť členov komisie o nezávislých odborníkov, s cieľom zvýšiť odborné posudzovanie a eliminovať politizáciu rozhodnutí o dotáciách. Zapojenie externých odborníkov zároveň môže prispieť k podpore inovatívnych projektov a nápadov. Všetkým úspešným i neúspešným žiadateľom o dotácie je potrebné poskytnúť detailné bodové hodnotenia ich žiadostí s cieľom zlepšiť kvalitu predkladaných žiadostí v budúcnosti a zvýšiť transparentnosť procesu.

- Hodnotenie efektivity, transparentnosti a dosahov dotačných programov:
 - MNO sa zhodli na tom, že chýba mechanizmus komplexného spoločného hodnotenia dotačných programov. V súvislosti s touto skutočnosťou poukázali aj na chýbajúce ekonomické nástroje kontroly efektívnosti a účinnosti vynaložených verejných financií.

Riešenie týchto odporúčaní je zapracované do nového akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2014 – 2016.

Úloha č. 4: Verejné politiky

V dialógu s predstaviteľmi MNO identifikovať jednu verejnú politiku mimo originálnej pôsobnosti územnej samosprávy, na ktorej návrhu a implementácii budú spolupracovať ministerstvo a platforma MNO pôsobiaca v danej téme. Vytvoriť pracovnú skupinu z predstaviteľov ministerstva, predstaviteľov platformy a MNO, expertov a ďalších zainteresovaných aktérov, ktorej úlohou bude návrh verejnej politiky. Na jednej verejnej politike zrealizovať spoluprácu rezortu a MNO pri formulovaní jej zamerania, priorít, cieľových skupín a nástrojov/opatrení.

Zodpovední: ministri MPSVR SR, MŽP SR, MZV SR, MŠVVaŠ SR, MK SR, MZ SR, MDVRR SR, podpredseda vlády pre ľudské práva a menšiny, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: december 2013

Participácia MNO a širokej verejnosti na tvorbe verejných politík na miestnej ako aj národnej úrovni patrí medzi najdiskutovanejšie témy na všetkých stretnutiach, ktoré Úrad splnomocnenca pre ROS v tomto roku zorganizoval po celom Slovensku. Pre MNO je veľmi dôležité, aby boli zo strany predstaviteľov verejnej správy prizývaní a zapájaní do procesov tvorby dokumentov a rozhodnutí na rôznych úrovniach, aby sa s nimi verejná správa delila o informácie a o samotnú moc presadzovať záujmy.

Je nevyhnutné priznať, že proces participácie zainteresovaných partnerov na tvorbe akýchkoľvek verejných rozhodnutí je v slovenských pomeroch stále na veľmi nízkej úrovni. Ak sa aj deje, častokrát je len v deklaratívnej rovine. Príčiny je potrebné hľadať vo viacerých rovinách:

- nedôvera rozhodovacích orgánov v pozitívny prínos verejnosti na tvorbe rozhodnutí,
- absencia skutočnej vôle aktérov počúvať a akceptovať sa navzájom,
- nedostatočné manažérske schopnosti pri koordinácii väčšej skupiny zainteresovaných,
- nedostatočný časový priestor,
- absencia „pravidiel“ zapájania verejnosti,
- nedostatočná verejná diskusia, ktorá by mala predchádzať vzniku verejných rozhodnutí.

Splnomocnenec vlády pre ROS a zástupcovia jeho úradu sa zúčastnili viacerých rokovaní na jednotlivých rezortoch, kde sa začala diskusia o tvorbe príslušných verejných politík. Pred koncom roka 2013 Úrad splnomocnenca pre ROS oslovil ministerstvá, zainteresované na tejto úlohe a na základe ich odpovedí pripravil súhrnnú hodnotiacu správu. Tá bola predložená na zasadnutí Rady vlády pre MNO dňa 19. decembra 2013.

Ďalej Úrad splnomocnenca pre ROS dal vypracovať odbornú štúdiu *Analýza a/alebo evaluácia štyroch Dialógov o verejných politikách*. Štúdia sa opiera o úlohu C. 7. uznesenia vlády SR č. 50 z 22. februára 2012, v ktorej sa na vybraných pilotných verejných politikách overoval model realizácie participatívnych procesov. Išlo o tieto verejné politiky:

- Dialóg o Zákone o sociálnych službách (ministerstvo práce),
- Dialóg o Zákone na ochranu prírody (ministerstvo životného prostredia),
- Dialóg o Celostátnej stratégii ochrany a podpory ľudských práv (ministerstvo zahraničných vecí),
- Dialóg o Zákone o účasti verejnosti na legislatívnom procese (ministerstvo spravodlivosti, realizácia tejto verejnej politiky sa presunula na rok 2014).

Štúdia hodnotí participáciu predstaviteľov MNO na tvorbe vybraných troch verejných politík a na jej základe vytvára pravidlá zapájania verejnosti do tvorby verejných politík. Materiály sú k dispozícii na stránke <http://www.tretisektor.gov.sk/data/files/4508.pdf>.

Téma participácia je jednou z nosných tém, ktorej sa Úrad splnomocnenca pre ROS bude aj naďalej venovať. Jednou z priorít bude aj implementácia pravidiel participácie verejnosti na veciach verejných, ktoré vzišli z predmetnej štúdie. Sme presvedčení, že kvalitná správa vecí verejných vzniká spoluprácou a zapojením verejnosti do riešenia kľúčových problémov a výziev súčasnosti a že kvalitné verejné politiky majú šancu vzniknúť práve v dialógu so zainteresovanými aktérmi a s participáciou občanov.

Výber kontrétnych verejných politík, na tvorbu ktorých jednotlivé rezorty prizvali širokú odbornú verejnosť, uvádzame nasledovne:

Ministerstvo dopravy navrhlo ako prioritnú verejnú politiku pre spoluprácu s MNO verejnú osobnú dopravu, ako aj neverejnú, predovšetkým cyklistickú dopravu. Spoločne vypracovalo dokument „Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike“, pričom implementácia jej jednotlivých opatrení už prebieha.

K spolupráci ministerstva dopravy s MNO sa vyjadrila Asociácia organizácií zdravotne postihnutých občanov SR. Podľa nej by bolo žiadúce, aby v tomto rámci boli vyzdvihnuté aj aktivity smerujúce k odstraňovaniu bariér v prístupnosti pre zdravotne postihnutých občanov (zlepšenie prístupnosti mestskej, autobusovej, železničnej dopravy, ich vozidiel, nástupísk a inej infraštruktúry pre cestujúcich, informačné zariadenia - hlásenia zastávok a staníc vo vozidlách). Opomínaní sú chodci, ktorí sú tiež účastníkmi dopravy, kde zaostáva budovanie bezbariérových prechodov pre chodcov vybavených svetelnou a akustickou signalizáciou.

Ministerstvo kultúry deklaruje, že pravidelne utvára priestor pre diskusiu s MNO a ich zapojenie do pracovných skupín pri príprave a aktualizácii vládnych strategických dokumentov. Ako prioritné verejné politiky pre spoluprácu s MNO pre najbližšie obdobie identifikovalo nasledovné:

- koncepcia implementácie nástrojov kultúrnej politiky štátu a reštrukturalizácie portfólia inštitúcií v pôsobnosti ministerstva kultúry v zmysle štátnej kultúrnej politiky (2014),
- Stratégia rozvoja kultúry pre roky 2013 - 2020 s maximálnou mierou zapojenia kultúrnej obce (2014),
- vyhodnotenie Koncepcie starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru a príprava nového koncepcionálneho materiálu pre oblasť starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru Slovenska (2014),
- Štatút umelca v slobodnom povolani (2016).

Všetky materiály sú v štádiu rozpracovanosti, zbierania a prípravy podkladov.

Ministerstvo práce vybralo na spoluprácu s MNO prípravu týchto verejných politík:

- v sociálnej a rodinnej politike prípravu nového programového dokumentu Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020 a novelu zákona o sociálnych službách,
- v oblasti rodovej rovnosti a rovnosti príležitosti prípravu Národného akčného plánu pre elimináciu a prevenciu násillia na ženách na roky 2014 – 2020 a v roku 2014 prípravu Celostátnej stratégie rodovej rovnosti a Akčného plánu rodovej rovnosti na roky 2014 – 2019,
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2014-2020,
- za oblasť práce Národná stratégia zamestnanosti SR, ktorá bude strešným dokumentom pre oblasť zamestnanosti,

- v oblasti koordinácie a integrácie cudzincov Národný projekt SK 2012 EIF P 3/1 NP s názvom Príprava novej integračnej politiky a jej mainstreaming,
- a ďalej je to Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v SR, na spolupráci ktorej sa ministerstvo práce veľkou mierou podieľa, keďže stratégia nadväzuje na existujúce rezortné politiky, stratégie, akčné plány, koncepcie, či iné dokumenty programového charakteru.

Ministerstvo školstva v dialógu s predstaviteľmi MNO identifikovalo jednu verejnú politiku, a to výchova k dobrovoľníctvu.

Ministerstvo zahraničných vecí už niekoľko rokov realizuje v spolupráci s MNO rozvojovú politiku SR, a to formou pravidelného dialógu s Platformou mimovládnych rozvojových organizácií. Konzultuje s MNO návrhy kľúčových strategických a koncepčných materiálov týkajúcich sa oficiálnej rozvojovej politiky s cieľom zohľadniť ich skúsenosti a expertízu. MNO sa tak priamo podieľajú na tvorbe uvedenej politiky.

Ministerstvo zdravotníctva v rámci identifikovaných okruhov spolupráce v oblasti verejných politik preferuje zameranie spoločného úsilia s MNO na oblasť prípravy a realizácie strategických a koncepčných dokumentov prostredníctvom nového Európskeho politického rámca „Zdravie 2020“, a to najmä spoluprácou na realizácii strategických cieľov a prioritných oblastí pôsobenia v oblasti zlepšenia zdravia pre všetkých, znižovania nerovností v oblasti zdravia a vytvárania zdravých komunít z podporného prostredia pre zdravie ľudí (napr. riešenie sociálnych nerovností k zlepšeniu zdravia, vrátane rómskych komunít), vytvárania možností pre posilňovanie zodpovednosti občanov za zdravie (podpora aktívneho starnutia, zdravého životného štýlu zameraného na zníženie rizikových faktorov zdravia ako sú fajčenie, alkohol, drogy, nesprávna výživa, nedostatok fyzickej aktivity so zameraním sa na deti a mládež). Vzhľadom na neustály proces znižovania finančných a personálnych zdrojov v štátnej správe ministerstvo zdravotníctva poukazuje na skutočnosť, že komunikácia, spätná väzba a samotná realizácia spolupráce s platformou MNO spôsobuje ďalšiu procesnú záťaž.

Ministerstvo životného prostredia ako verejnú politiku prioritnú pre spoluprácu s MNO identifikovalo návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorých predpisov. Uvedený návrh zákona bol prezentovaný na verejnom prerokovaní dňa 6. mája 2013, na ktoré boli prizvaní aj zástupcovia MNO a tretieho sektora. Zúčastnené subjekty mali možnosť k návrhu zákona sa vyjadriť a zaslať k nemu pripomienky, ktoré ministerstvo vyhodnotilo. Následne bol návrh zákona predmetom medzirezortného pripomienkového konania, v rámci ktorého verejnosť k nemu uplatnila hromadné pripomienky. Tieto pripomienky boli zástupcami verejnosti prerokované dňa 9. júla 2013 za účasti ministra životného prostredia a štátneho tajomníka ministerstva životného prostredia.

Úloha č. 5: Analýza kompetencií územnej samosprávy

Pripraviť analýzu kompetencií územnej samosprávy vrátane ich finančného zabezpečenia s odporúčaním pravidiel pre poskytovanie verejných služieb (ako napr. rovnosť všetkých typov organizácií v prípade totožného napĺňania cieľov a štandardov, viaczdrojové financovanie, atď.)

Zodpovední: vedúci Úradu vlády, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: december 2013

Stav plnenia úlohy:

Vláda SR na svojom zasadnutí 12. decembra 2012 schválila uznesenie č. 682, ktorým zrušila predmetnú úlohu.

Úloha č. 6: Mechanizmy spolupráce medzi verejnou správou a MNO a ich financovanie

Priebežne mapovať mechanizmy spolupráce medzi verejnou správou a MNO a ich foriem financovania. Systematicky vyhodnocovať jednotlivé mechanizmy spolupráce vrátane spôsobu ich financovania (sociálne a ekonomické efekty, výhody a nevýhody v porovnaní s plánovanými cieľmi, ako aj neočakávané dopady) ako aj spôsoby financovania MNO.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: december 2013

Úrad splnomocnenca pre ROS vypracoval materiál *Zmapovanie mechanizmov spolupráce medzi verejnou správou a mimovládnyimi neziskovými organizáciami a foriem ich financovania*². Materiál vznikol na základe vyjadrení jednotlivých rezortov a platforiem MNO zastúpených v Rade vlády pre MNO a na základe priebehu plnenia iných úloh akčného plánu Konceptie rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2012 - 2013, ktoré vypovedajú o formách spolupráce medzi verejnou správou a MNO a formách ich financovania.

Materiál bol predložený na zasadnutí Rady vlády pre MNO dňa 5. septembra 2013 a následne bol hlasovaním per rollam k 18. októbru 2013 uznesením č. 35 prijatý.

² Materiál je uverejnený na stránke

http://tretisektor.gov.sk/data/files/4073_68c19_vyhodnotenie-mechanizmov-spoluprace.pdf.

Úloha č. 7: Uplatnenie princípu partnerstva pri práci so štrukturálnymi a inými fondmi

V procese programovania, monitorovania a hodnotenia štrukturálnych fondov, Nórskeho finančného mechanizmu, Finančného mechanizmu EHP a Švajčiarskeho finančného mechanizmu, Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, Európskeho fondu námorného a rybného hospodárstva reálne uplatňovať princíp partnerstva, t.j. poskytovať všetky relevantné informácie o procese a obsahu programovania, monitorovania a hodnotenia verejnosti a pri strategických rozhodovaniach poskytovať aspoň 10-dňový časový rámec na pripomienkovanie MNO a verejnosťou. Vo všetkých orgánoch vytváraných na základe princípu partnerstva (napr. poradných radách, výboroch a pracovných skupinách) zabezpečiť dostatočné zastúpenie zástupcov MNO. Zástupcovia MNO budú nominovaní Radou vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a Výborom pre mimovládne neziskové organizácie (podľa tematickej príslušnosti) transparentným a jednoznačným mechanizmom so zohľadnením kritéria kompetentnosti zástupcov MNO vo vzťahu k tematickému zameraniu poradného orgánu.

Zodpovední: ministri MDVRR SR, MPSVR SR, MŽP SR, MŠVVaŠ SR, MZV SR, MF SR, MPRV SR, MH SR, MK SR, MZ SR, podpredseda vlády SR pre ľudské práva a menšiny, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: december 2012

Splnomocnenec vlády pre ROS inicioval rokovanie s Centrálnym koordinačným orgánom (ďalej len CKO) o uplatňovaní princípu Partnerstva pri tvorbe a programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len EŠIF). Na základe tohto rokovania vydal CKO usmernenie riadiacim orgánom o zastúpení MNO v pracovných skupinách, ktoré pripravujú jednotlivé operačné programy.

Rada vlády pre MNO na svojom zasadnutí 10. decembra 2012 prijala uznesenie č. 5., v ktorom delegovala právomoci odbornej garancie na programovaní EŠIF na pracovnú skupinu Programovanie štrukturálnych fondov, zloženú zo zástupcov jednotlivých platforiem. Zastúpenie predstaviteľov MNO malo za cieľ zabezpečiť uplatnenie princípu partnerstva v procese programovania, monitorovania a hodnotenia štrukturálnych a ostatných fondov a získanie prístupu k informáciám o procese a obsahu programovania jednotlivých operačných programov, priestoru na ich pripomienkovanie a dohľad nad spôsobom zapracovania pripomienok.

Splnomocnenec vlády pre ROS a zamestnanci jeho úradu sú členmi Rady vlády SR pre Partnerskú dohodu na roky 2014 – 2020, ako aj členmi pracovných skupín operačných programov EŠIF na programové obdobie 2014 - 2020. Zástupcovia MNO sú členmi rôznych pracovných skupín na všetkých ministerstvách, v ktorých kompetencii je tvorba a implementácia operačných programov na roky 2014 – 2020.

Ďalej Úrad splnomocnenca pre ROS po dohode a na základe odporúčaní MNO delegoval zástupcov MNO do jednotlivých výberových komisií pre hodnotenie žiadostí o projekt v rámci programov Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu, spravovaných Úradom vlády SR.

Úloha č. 8: Vylúčenie duplicity financovania z verejných prostriedkov

Vytvoriť medzirezortnú komisiu, ktorej úlohou bude vylúčiť duplicitu financovania z verejných prostriedkov štrukturálnych fondov, Nórskeho finančného mechanizmu, Finančného mechanizmu EHP a Švajčiarskeho finančného mechanizmu ako aj dotácií a vypracovať opatrenia pre odstránenie nedostatkov. Ďalšou úlohou komisie bude koordinácia a výmena informácií medzi všetkými programami poskytujúcimi dotácie.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: jún 2013

Splnomocnenec vlády pre ROS požiadal všetkých ministrov o delegovanie zástupcov ich rezortov do medzirezortnej komisie. Na základe týchto nominácií zriadil dňa 31. júla 2013 medzirezortnú komisiu a poslal všetkým jej členom menovacie dekréty, čím bola splnená prvá časť úlohy.

Následne na to mala komisia za úlohu vylúčiť duplicitu financovania z verejných prostriedkov a vypracovať opatrenia pre odstránenie nedostatkov. Túto úlohu nebolo možné naplniť. Dôvodom je neexistujúci jednotný portál, na ktorom by boli zhromaždené informácie, nevyhnutné pre prácu komisie.

Jedným zo zdrojových miest na získanie informácií o využívaní Finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu, Švajčiarskeho finančného mechanizmu a ďalších rezortných dotačných schémach mal byť portál otvorených dát. Je to úloha C.5. uznesenia vlády SR č. 50 z roku 2012. Ku koncu augusta 2013 bolo na portáli zverejnených 18 dotačných schém z identifikovaných 50. Nedostatkom je, že aj uverejnené schémy sú často v nesprávnom formáte a nevyhovujú štandardom zverejňovania pre otvorené dáta. Viaceré ministerstvá nezverejnili ani jednu dotačnú schému. Z týchto dôvodov portál otvorených dát nemohol slúžiť ako jeden zo zdrojov údajov.

Ďalším zdrojom informácií mala byť aplikácia o využívaní fondov, ktorá bola zadefinovaná úlohou C.11. uznesenia vlády SR č. 50 z roku 2012. Splnomocnenec vlády pre ROS pripravil podklady na vytvorenie tejto aplikácie, ktorá bude súčasťou projektu *Elektronické služby Úradu vlády SR - eDemokracia a otvorená vláda* s termínom spustenia do konca roka 2014.

Viac informácií o obsahovej náplni aplikácie nájdete v Hodnotiacej správe Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike za roky 2012 – 2013³.

Spustenie spomínaných aplikácií vytvorí priestor na prácu komisie a pre pokračovanie plnenia úlohy.

³ Hodnotiaca správa je uverejnená na stránke

http://www.otvorenavlada.gov.sk/data/files/4135_hodnotiaca-sprava-iniciativy-pre-otvorene-vladnutie-sr-final.pdf.

Úloha č. 9: Program podpory partnerov štátu

Navrhnuť a zrealizovať program podpory partnerov štátu, t. j. platforiem, strešných či koordinačných organizácií MNO, alebo ad hoc koalícií, ktoré v dialógu so štátom môžu zastupovať názory širšej skupiny MNO, a to na základe tematického zamerania alebo geografického pôsobenia.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: december 2012 – nový termín jún 2013

Splnomocnenec vlády pre ROS inicioval pri Rade vlády pre MNO vznik finančnej pracovnej skupiny, ktorej zriadenie bolo schválené uznesením č. 1 zo 6. novembra 2012.

Jednou z úloh finančnej pracovnej skupiny bolo navrhnuť program podpory partnerov štátu. Pracovná skupina vypracovala materiál *Charakteristika poskytovania podpory pre platformy a strešné organizácie mimovládnych neziskových organizácií*⁴, ktorý bol dňa 27. mája 2013 predložený na prerokovanie Radou vlády SR pre MNO. Tá ho uznesením č. 25 prijala.

Asociácia organizácií zdravotne postihnutých občanov SR poukazuje na fakt, že popri vypracovaní predmetného materiálu chýba jeho uplatnenie v praxi a formy podpory, zafinované v materiáli, vyvolávajú nejasnosti v ich uplatnení v budúcom období.

V rámci ďalšieho kroku, t.j. realizácie programu podpory partnerov štátu, Úrad splnomocnenca pre ROS navrhol úlohu ako súčasť akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2014 – 2016.

⁴ Materiál je uverejnený na stránke http://tretisektor.gov.sk/data/files/3774_68c16-charakteristika-poskytovania-podpory-pre-platformy-a-stresne-mno_schvalena-verzia.pdf.

Regionálna úroveň:

Úloha č. 10: Zákon o podpore regionálneho rozvoja

Pripraviť novelizáciu zákona o podpore regionálneho rozvoja (zákon č. 539/2008 Z. z.) v oblasti procesu tvorby dokumentov (napr. PHSR), a to doplnením podrobnejších pravidiel zapájania zainteresovaných aktérov a verejnosti do ich tvorby a aktualizácie. Presnejšie zadefinovať, čo sa rozumie pod princípom partnerstva a zadefinovať, aké organizácie, inštitúcie, prípadne jednotlivci sú vnímaní ako sociálno-ekonomickí partneri, t. j. zainteresovaní aktéri, ktorí vstupujú do tvorby dokumentov pri uplatnení partnerstva. Zakotviť status účastníka konania (podľa správneho poriadku) pre partnerov (príp. sociálno-ekonomických partnerov) vo vzťahu k tvorbe, implementácii a aktualizácii rozvojových plánov a koncepcií regionálnej samosprávy. Súčasne v zákone zadefinovať pojem konflikt záujmov a procedúry jeho minimalizácie. Zákon bude pripravovaný a prerokovaný s relevantnými partnermi v dostatočnom časovom predstihu.

Zodpovední: minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: jún 2013 – nový termín 30. apríla 2014

Koncom roka 2013 začalo štádium prípravy novelizácie zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Ministerstvo dopravy pripravuje rozšírenie uvedeného zákona o viacero dôležitých pojmov, týkajúcich sa oblasti regionálneho rozvoja (napr. integrovaná stratégia rozvoja územia, zadefinovanie pojmu partnerstva s rozšírením o verejno-súkromné partnerstvo a ďalšie). Uskutočnili sa stretnutia s regionálnymi rozvojovými agentúrami, na ktorých ministerstvo dopravy požiadalo o spoluprácu pri aktualizácii zákona. Ďalej nasledovalo pracovné stretnutie so zástupcami samosprávnych krajov a obcí ohľadom zapracovania konkrétnych možností zapájania širšej verejnosti do procesu prípravy alebo aktualizácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja. Na základe týchto stretnutí ministerstvo dopravy zriadi pracovnú skupinu, zloženú z predstaviteľov rezortu, zástupcov samosprávnych krajov a obcí, zástupcov regionálnych rozvojových agentúr a Úradu splnomocnenca pre ROS, ktorých úlohou bude pripraviť predmetnú novelu zákona.

Popri aktivitách gestora úlohy Úrad splnomocnenca pre ROS komunikuje tiež so zainteresovanými predstaviteľmi MNO a sprostredkováva priestor na ich komunikáciu so zástupcami ministerstva dopravy.

Úloha č. 11: Zapájanie MNO do prípravy a implementácie operačných programov

Uplatniť princíp partnerstva pri príprave, implementácii a aktualizácii operačných programov štrukturálnych fondov vo vzťahu k zapájaniu predstaviteľov MNO a ďalších socioekonomických partnerov a v pracovných skupinách (napr. monitorovacím výbore) zabezpečiť vyvážené zastúpenie jednotlivých sektorov a občianskych organizácií, ktorí budú nominovaní transparentným a jednoznačným mechanizmom.

Zodpovední: ministri, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: december 2013

Rada vlády pre MNO v rámci implementácie Partnerstva a na základe metodického pokynu CKO na svojom zasadnutí 25. marca 2013 uznesením č. 19 delegovala zástupcov platforiem neziskového sektora do pracovných skupín k jednotlivým operačným programom EŠIF. Ich úlohou bolo aktívne sa podieľať na príprave jednotlivých operačných programov EŠIF v programovom období 2014 – 2020.

Zástupcovia sformulovali materiál *Spoločná pozícia mimovládnych neziskových organizácií k operačným programom štrukturálnych fondov na programové obdobie 2014 – 2020*⁵. Predložili v ňom svoje stanoviská a návrhy opatrení, ktoré sú pre predstaviteľov MNO kľúčové a pri ktorých nie je zrejmé, ako boli zohľadnené v jednotlivých operačných programoch.

Úrad splnomocnenca pre ROS na podnet týchto zástupcov sprostredkoval v máji 2013 daný materiál riadiacim orgánom jednotlivých operačných programov a predstaviteľom Európskej komisie.

Ďalšou aktivitou splnomocnenca vlády pre ROS v oblasti programovania EŠIF bola široká spolupráca pri tvorbe podkladov do Partnerskej dohody a operačného programu Efektívna verejná správa na pôde ministerstva vnútra.

Tretou oblasťou spolupráce bola téma globálnych grantov a prístupu CLLD - miestny rozvoj vedený komunitou ako nástroj podpory MNO pri čerpaní finančných prostriedkov štrukturálnych fondov. Splnomocnenec vlády pre ROS spolu s vytvorenou odbornou pracovnou skupinou predkladal svoje námety, pripomienky a požiadavky. V rámci tejto aktivity Úrad splnomocnenca pre ROS v spolupráci s partnermi v mesiaci september 2013 zorganizoval regionálne workshopy v Bratislave, Banskej Bystrici a Košiciach. Ich úlohou bolo zmapovať skúsenosti predstaviteľov miestnych akčných skupín (ďalej len MAS), zástupcov miestnych samospráv, odborníkov a aktívnych občanov s pracovnými skúsenosťami s fungovaním nástroja LEADER v súčasnom programovom období. Ďalšou úlohou bolo prediskutovať a navrhnuť dlhodobé rozvojové priority v jednotlivých regiónoch Slovenska a spôsob tvorby rozvojových stratégií, ako aj prediskutovať a navrhnuť mechanizmy pre hodnotenie a výber MAS a miestnych rozvojových stratégií a ich technickej podpory. Výsledné poznatky z regionálnych workshopov sú zhrnuté v materiáli *Prístup CLLD a Leader v programovom období 2014-2020*⁶. V súčasnej dobe sa rozhoduje o použití nástroja CLLD v jednotlivých operačných programoch na programové obdobie rokov 2014 - 2020.

⁵ Materiál uverejnený na stránke http://tretisektor.gov.sk/data/files/3743_operacne-programy-sf-2014-2020_spolocny-navrh-mno_20052013.pdf.

⁶ Materiál je uverejnený na stránke <http://tretisektor.gov.sk/programovanie-fondov-2014-2020/>.

Úrad vlády prostredníctvom CKO vo februári 2013 vypracoval a zaslal listom č. 03134/2013/3262-SKF/14903 budúcim riadiacim orgánom usmernenie k príprave operačných programov SR na roky 2014 – 2020 spolu s návrhom jednotného štatútu pracovných skupín pre prípravu jednotlivých operačných programov SR. Uvedené usmernenie identifikovalo povinnosť zastúpenia relevantných partnerov v týchto pracovných skupinách, vrátane subjektov zastupujúcich oblasť rozvoja občianskej spoločnosti a reprezentatívne MNO. Zároveň bolo vypracované a listom č. 03134/2013/3262-SKF-9605 zaslané usmernenie k zapojeniu partnerov MNO do prípravy operačných programov SR na programové obdobie 2014 – 2020. Výber reprezentatívnych partnerov zastupujúcich občiansku spoločnosť zabezpečovala Rada vlády SR pre MNO. Rovnaký prístup bol uplatňovaný aj v pracovnej skupine na prípravu Partnerskej dohody SR na roky 2014 – 2020.

Úrad vlády bol uznesením vlády SR č. 139 z 20. marca 2013 k návrhu štruktúry operačných programov financovaných z EŠIF na programové obdobie 2014 – 2020 stanovený ako riadiaci orgán pre operačný program Technická pomoc na roky 2014 – 2020. Princíp partnerstva sa uplatňuje prostredníctvom zasadnutí pracovnej skupiny na prípravu operačného programu Technická pomoc na programové obdobie 2014 – 2020. Nominovanými členmi pre MNO sú p. Branislav Mamojka, zástupca Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR a p. Skarlet Ondrejčáková, zástupkyňa Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti.

Ministerstvo dopravy pri príprave programového obdobia 2014 - 2020 uplatňovalo princíp partnerstva v rámci zasadnutí pracovnej skupiny Partnerstvo pre politiku súdržnosti, ktorej zasadnutia sa uskutočňujú už na začiatku roka 2012. Cieľom prvého zasadnutia bolo poskytnúť komplexnú informáciu o zverejnených návrhoch právnych predpisov Európskej únie (ďalej len EÚ) pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2014 – 2020 a zároveň oboznámiť členov o aktuálnom vývoji diskusií v oblasti politiky súdržnosti EÚ. Druhé rokovanie pracovnej skupiny sa konalo dňa 5. septembra 2012. Na diskusiu bol predložený materiál „Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020“, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č.657 zo dňa 28. novembra 2012.

V rámci spolupráce ministerstva hospodárstva s MNO v Monitorovacom výbore pre Vedomostnú ekonomiku sa MNO spolupodieľali na rozhodovaní o strategických, programovacích, implementačných a monitorovacích dokumentoch súvisiacich s realizáciou Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast na roky 2007 - 2013. MNO pripomienkovali dokumenty predložené na pripomienkové konanie, resp. o nich diskutovali na zasadnutiach výboru. Ministerstvo hospodárstva spolupracuje s MNO aj v rámci prípravy operačných programov pre programové obdobie 2014 - 2020 v oblasti inovácií, vývoja, energetiky a rastu zamestnanosti. Je určené ako Sprostredkovateľský orgán pre Operačný program Výskum a inovácie, kde má zriadenú pracovnú skupinu, v ktorej sú zástupcovia rezortu ako aj MNO.

V rámci pôsobnosti ministerstva pôdohospodárstva vo vzťahu k budúcemu programovému obdobiu sú MNO zapájané do prípravy strategických dokumentov programového obdobia 2014 - 2020 formou začlenenia svojich zástupcov do vytvorených pracovných skupín, konkrétne pre prípravu Integrovaného regionálneho operačného programu 2014 - 2020, Programu rozvoja vidieka 2014 - 2020 (vrátane pracovných podskupín) a Operačného programu Rybné hospodárstvo 2014 - 2020 a v rámci pripravovaných operačných programov cezhraničnej spolupráce 2014 - 2020.

Ministerstvo práce má zástupcov MNO v pracovných skupinách pre tvorbu operačného programu Ľudské zdroje na nasledujúce programové obdobie 2014 – 2020.

Ministerstvo školstva v oblasti štrukturálnych fondov Európskej únie uplatňovalo princíp partnerstva a spolupracovalo s MNO pri implementácii operačných programov v programovom období 2007 až 2013 formou účasti MNO v monitorovacích výboroch. V rámci nasledujúceho programového obdobia 2014 – 2020 pri príprave operačných programov Výskum a inovácie a časti operačného programu Ľudské zdroje za oblasť vzdelávania je zástupca neziskového sektora súčasťou pracovnej skupiny pre prípravu obidvoch operačných programov. MNO tak ako v súčasnom programovom období boli, tak aj v budúcom období budú oprávnenými prijímateľmi nenávratnej finančnej pomoci.

Ministerstvo vnútra zapájalo a ďalej bude zapájať MNO do prípravy operačného programu Efektívna verejná správa, v rámci ktorého plánuje aj špecifický cieľ 2.5: Podpora kapacít a spolupráce so sociálnymi partnermi a podnikateľským sektorom a občianskou spoločnosťou. Zorganizoval niekoľko stretnutí so svojimi partnermi (25. apríla 2013, 22. júna 2013, 26. novembra 2013). Za účelom prípravy operačného programu bola zriadená pracovná skupina, ktorá funguje ako poradný, konzultačný a iniciatívny orgán podpredsedu vlády a ministra vnútra SR a jej úlohou je spracovávať potrebné informácie, prijímať dôležité závery, odporúčania a predkladať návrhy. Konzultácie s jej členmi sa uskutočňovali v rámci zasadnutí skupiny, ako aj formou operatívnej komunikácie. Ďalej bol vytvorený poradný orgán pracovnej skupiny, pričom jeho členovia boli prizývaní na rokovania pracovnej skupiny venované spoločným agendám a témam. Pre plnenie konkrétnych zadaní v špecifických segmentoch na operatívnej úrovni má pracovná skupina niekoľko technických pracovných skupín. Právo zúčastňovať sa na zasadnutiach pracovnej skupiny majú aj zástupcovia horizontálnych princípov, zástupcovia sociálnych a ekonomických partnerov vrátane zástupcov platforiem občianskej spoločnosti a vzdelávacích a výskumných inštitúcií ako aj zástupcovia regionálnych a miestnych orgánov a inštitúcií. Najintenzívnejšia spoločná diskusia v rámci pracovnej skupiny bola venovaná východiskám pre definovanie priorít programu, ktorého cieľom je vytvoriť podmienky na to, aby verejné služby na Slovensku boli formované v spolupráci s ich prijímateľmi, ľahšie dostupné, efektívne spravované, poskytované v akceptovateľnej kvalite a rozvíjané tak, aby prispievali k rastu a rozvoju krajiny, komunit a ekonomiky.

Na pôde ministerstva vnútra bola tiež vytvorená skupinová diskusná platforma⁷ ako aj diskusné fórum⁸. Informácie o prograse procesu príprav programu sú komunikované aj na sociálnej sieti⁹. Princíp partnerstva bude ďalej riadne uplatňovaný aj v procese implementácie, monitorovania a hodnotenia operačného programu, a to najmä prostredníctvom členstva partnerov v monitorovacom výbore, a tým vytvorenej možnosti dohľadu partnerov na priebeh a efektívnosť implementácie operačného programu.

Ministerstvo životného prostredia ako riadiaci orgán operačného programu Životné prostredie zriadilo na princípe partnerstva monitorovací výbor, ktorého členmi sú okrem zástupcov ústredných orgánov štátnej správy aj zástupcovia samosprávnych krajov, socioekonomických partnerov a MNO. V spolupráci so sieťou 10 kancelárií Regionálnych environmentálnych poradenských a informačných stredísk Slovenskej agentúry životného prostredia (ďalej len REPIS) zabezpečuje realizáciu aktivít zadefinovaných v Komunikačnom pláne operačného programu. REPIS slúžia už od roku 2004 ako miesta prvého kontaktu a poradensko-

⁷ Diskusná platforma je na adrese 2020minv@googlegroups.com.

⁸ Diskusné fórum na adrese <https://groups.google.com/forum/#!forum/2020minv>.

⁹ Na sociálnej sieti Facebook prostredníctvom profilu ministerstva vnútra.

informačné strediská pre záujemcov o čerpanie finančných prostriedkov na environmentálne projekty z fondov Európskej únie, a tiež aj pre prijímateľov v rámci operačného programu. Riadiaci orgán pre operačný program zároveň poskytuje všetky relevantné informácie o procese aj obsahu programovania, monitorovania a hodnotenia verejnosti prostredníctvom webového sídla¹⁰, kde je sprístupnená verejnosti riadiaca dokumentácia (operačný program, programový manuál), výzvy a všetky sprievodné dokumenty (napr. príručka pre žiadateľa/prijímateľa), ako aj dokumenty v rámci procesu monitorovania a hodnotenia operačného programu (výročné správy o vykonávaní OP ŽP, analýzy a hodnotenia) a celkovo jeho implementácie.

Ostatné ministerstvá nepripravovali operačné programy na programové obdobie EŠIF 2014 – 2020, resp. neposkytli detailnejšie informácie.

¹⁰ www.opzp.sk

Oblasť č. 2: Podpora aktívnych občanov a otvorené vládnutie

Úloha č. 1: Mapovanie uplatňovania existujúcej legislatívy

Na základe súčasných analýz zmapovať uplatňovanie existujúcej legislatívy a mechanizmov zabezpečujúcich slobodný prístup k informáciám (zákon o slobode informácií), prístupnosť informácií pre osoby so zdravotným postihnutím a seniorov (zákon č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a výnos Ministerstva financií č. 312/2010 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy) ako aj pre deti a mladých ľudí a účasť verejnosti na rozhodovaní (napr. zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, uplatňovanie Aarhuského dohovoru).

Vypracovať nové analýzy v prípade nedostatočného zmapovania uvedených problematik a urobiť medzinárodné porovnanie. Navrhnuť opatrenia, ktoré zabezpečia uplatňovanie už platných legislatívnych úprav a navrhnuť ich prípadne zmeny na základe požiadaviek EÚ. V prípade potreby navrhnuť legislatívne zmeny, ktoré umožnia priame zapojenie občanov do rozhodovania verejnej správy a využitie moderných technológií pri prístupe k informáciám.

Zodpovední: minister spravodlivosti SR, minister financií SR, minister životného prostredia SR, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: december 2012

V súvislosti s prístupnosťou informácií pre osoby so zdravotným postihnutím a seniorov v oblasti elektronického prostredia ministerstvo financií uplatňuje pravidelné ročné monitorovanie aktuálneho stavu so zameraním nielen na verejný, ale aj akademický a súkromný sektor. Je možné konštatovať postupné, aj keď pomalé zlepšovanie situácie. V roku 2011 bol rating prístupnosti na úrovni 85%, pričom približne 30% sa nachádzalo v požadovanom stave, 15% webových sídiel je však naďalej vo významne nevyhovujúcom stave a ostatné webové sídla sú v stredovom rozmedzí. Oblasť obsahu a funkčnosti je na úrovni približne 70% dodržiavania stanovených požiadaviek. Monitoriny stavu dodržiavania štandardov v zmysle výnosu MF SR č. 312/2010 o štandardoch pre ISVS sa za rok 2012 nerealizovali. Na konci roka 2013 prebiehali predmetné monitoriny za obdobie roku 2013, pričom výsledky budú k dispozícii začiatkom roku 2014.

V tomto smere ministerstvo financií vypracovalo nové štandardy. Optimálne presadzovanie štandardov zahŕňa pokračovanie sledovania situácie formou monitorovaní, zvyšovanie povedomia formou vzdelávania a školení a uplatňovanie sankčných konaní najmä voči subjektom, ktoré požiadavky dlhodobo nedodržiavajú. Ministerstvo financií vykonalo v rozmedzí prvého polroka 2013 sériu školení vo verejnom sektore a poskytovalo službu flexibilného monitorovania webových sídiel.

Súčasťou dotknutej problematiky je aj aktualizácia usmernenia ministerstva financií, ktoré súvisí so zverejňovaním zmlúv, objednávok a faktúr podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, kde ministerstvo financií reflektovalo zmeny v tomto zákone s účinnosťou od 1. januára 2012 vydaním revidovaného usmernenia pre konverziu písomných dokumentov na elektronické dokumenty. Ďalším legislatívnym krokom bola korekcia novely tohto zákona, ktorá transponovala požiadavky smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/98/ES zo 17. novembra 2003 o opakovanom použití informácií verejného sektora s cieľom zaistenia ochrany bezpečnosti verejného majetku a ochrany súkromia a osobných údajov občanov SR. V tejto súvislosti ministerstvo financií pripravilo metodický pokyn pre kategorizáciu citlivosti údajov z dôvodu bezpečnosti. Na prelome rokov

2013 - 2014 sa v spolupráci ministerstva financií a ministerstva spravodlivosti predpokladá systémové rozšírenie korekcie pre celkový proces poskytovania informácií. V nasledujúcich rokoch sa očakáva aj legislatívno-vecná podpora pre zverejňovanie tzv. otvorených údajov. Od roku 2012 v tejto súvislosti spolupracuje ministerstvo financií so splnomocnencom vlády SR pre ROS, kde sa v ďalšom období predpokladá spolupráca pri štandardizácii technicko-vecných požiadaviek.

Vláda SR na svojom zasadnutí dňa 21. novembra 2012 na podnet územnej samosprávy schválila uznesenie, ktorým je ministrom spravodlivosti SR uložená povinnosť predložiť návrh novely zákona o slobodnom prístupe k informáciám s cieľom riešiť problémy vyplývajúce z aplikačnej praxe v termíne do 31. marca 2014. Nakoľko ministerstvo spravodlivosti má v úmysle vytvoriť vyvážený režim právnej úpravy slobodného prístupu k informáciám za účelom splnenia predmetnej úlohy, bola vytvorená pracovná skupina, do ktorej boli prizvaní nielen zástupcovia územnej samosprávy ale aj MNO a to organizácií Aliancia Fair-play a Via Iuris, ktoré sa tejto problematike osobitne venujú. Novelu ministerstvo plánuje v roku 2014 predložiť na medzirezortné pripomienkové konanie.

Na ministerstve životného prostredia bola na základe upozornenia Európskej komisie vykonaná zmena zákona č. 448/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov a o doplnení zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Týmto krokom sa rozšírila možnosť verejnosti priamo sa zapojiť do pripomienkovania povinne posudzovaných zmien strategických dokumentov. Pre komplexné vyriešenie otázky účasti verejnosti v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie a následných povolenacích konaniach na základe iniciatívy Ministerstva životného prostredia bola vytvorená medzirezortná pracovná skupina za účelom nájsť optimálne riešenie zabezpečenia účasti verejnosti v súlade s príslušnými smernicami a Aarhuským dohovorom. Medzitým však bolo prijaté konsolidované znenie smernice EIA. Súčasná možnosť zapojenia občanov do posudzovania vplyvov činností aj strategických dokumentov na životné prostredie sú dostatočné a v súlade s európskou legislatívou.

Úrad splnomocnenca pre ROS po zmapovaní existujúcej platnej legislatívy a mechanizmov zabezpečujúcich slobodný prístup k informáciám v súčasnosti nenavrhol žiadne legislatívne zmeny. Na základe výstupov pracovnej skupiny, ktorú zriadilo ministerstvo spravodlivosti, Úrad splnomocnenca pre ROS zaujme stanovisko k navrhovaným legislatívnym zmenám.

Úloha č. 2: Návrhy noviel existujúcich zákonov vo vzťahu k MNO

Zmapovať potreby občanov a neziskových organizácií vo vzťahu k legislatíve týkajúcej sa zakladania a fungovania rôznych typov MNO, účasti verejnosti na rozhodovaní, dobrovoľníctva a darcovstva. Na základe zmapovaných potrieb navrhnúť novely existujúcich zákonov alebo návrhy nových zákonov.

Zodpovední: minister vnútra SR, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: jún 2013

Čo sa týka štatistických dát, v oblasti MNO pôsobí v súlade s platným právnym poriadkom 7 právnych foriem:

- občianske združenia, organizácie s medzinárodným prvkom, záujmové združenia právnických osôb a združenia obcí (založené na členskom princípe),
- nadácie, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby (založené na majetkovom princípe),
- neinvestičné fondy (založené na peňažnom princípe).

V jednotlivých právnych formách k 1. septembru 2013 pôsobí 35 818 občianskych združení, 430 nadácií, 122 organizácií s medzinárodným prvkom, 1 363 neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, 538 neinvestičných fondov, 1 048 záujmových združení právnických osôb, 330 združení obcí. Typy, počet právnych foriem ako aj počet subjektov registrovaných podľa jednotlivých právnych foriem sú v súčasnosti postačujúce.

V legislatívnej oblasti ministerstvo vnútra v súčinnosti so splnomocnencom vlády pre ROS a s MNO pripravoval návrh nového zákona o verejných zbierkach. Navrhovaný zákon o verejných zbierkach nahradí doterajšie právne predpisy v dotknutej oblasti z roku 1973, pričom bude reagovať na požiadavky MNO vykonávajúce verejné zbierky na území celej SR, prinesie zvýšenie transparentnosti pri vykonávaní verejných zbierok ako i pri využití čistého výnosu verejnej zbierky a efektívnejšiu kontrolu ich vykonávania. Navrhovaná právna úprava bola na konci roka 2013 pripravená na medzirezortné pripomienkové konanie¹¹.

Radou vlády pre MNO bola vytvorená legislatívna pracovná skupina¹², ktorá na základe zmapovanie potrieb neziskových organizácií vo vzťahu k legislatíve týkajúcej sa zakladania a fungovania všetkých typov MNO vypracovala materiál *Návrhy noviel zákonov a návrhy nových zákonov*¹³. Materiál obsahuje zoznam legislatívnych úprav zákonov a návrhov nových zákonov. Materiál bol predložený na prerokovanie Rade vlády pre MNO, ktorá ho na svojom zasadnutí dňa 27. mája 2013 uznesením č. 27 prijala. V rámci ďalšieho kroku, t.j. implementácie, splnomocnenec vlády pre ROS navrhol predmetný materiál ako súčasť akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2014 – 2016.

¹¹ Nový zákon č. 162/2014 Z. z. o verejných zbierkach a o zmene a doplnení niektorých zákonov je účinný od 1. júla 2014.

¹² Uznesenie Rady vlády pre MNO č. 1 zo 6. novembra 2012.

¹³ Materiál uverejnený na stránke http://tretisektor.gov.sk/data/files/3772_68c8navrhy-noviel-zakonov-a-novych-zakonov_schvalena-verzia.pdf.

Úloha č. 3: Registre MNO

Vyhodnotiť a v prípade potreby navrhnúť riešenia, ktoré budú viesť k zefektívneniu fungovania registrov MNO.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: júl 2013 – nový termín 31. december 2013

Úrad splnomocnenca pre ROS dal vypracovať analýzu pod názvom *Právna analýza registrov nepodnikateľských subjektov v právnom poriadku SR vrátane úvah de lege ferenda smerujúcich k zefektívneniu ich fungovania*. Analýza definuje hlavné legislatívne nedostatky vo vzťahu k vedeniu registrov rôznych typov MNO (občianske združenie, neinvestičný fond, nezisková organizácia, nadácia, organizácia s medzinárodným prvkom, záujmové združenie právnických osôb). Taktiež uvádza návrhy smerujúce k zefektívneniu právneho postavenia registrov nepodnikateľských subjektov.

Úrad splnomocnenca pre ROS zapracoval do návrhu nového akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2014 - 2016 nové úlohy, ktoré majú viesť k schváleniu legislatívnych úprav registrov MNO. V súčasnosti tiež pracuje na príprave návrhu legislatívnej normy, ktorá by mala upraviť registre MNO na základe návrhov z analýzy.

Úloha č. 4: Malé granty

V štrukturálnych fondoch a dotačných mechanizmoch rezortov zmapovať možnosti a vytvoriť priestor (najmä upravením administratívnych požiadaviek a finančných rámcov) na vznik programov so zníženým prahom umožňujúcim udeľovanie malých grantov malým a začínajúcim mimovládny organizáciám prostredníctvom blokových grantov pre sprostredkovateľské alebo komunitné nadácie.

Zodpovední: ministri MDVRR SR, MPSVR SR, MŽP SR, MŠVVaŠ SR, MZV SR, MF SR, MPRV SR, MH SR, MK SR, podpredseda vlády SR pre ľudské práva a menšiny, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: jún 2013

Rada vlády pre MNO v rámci implementácie Partnerstva a na základe metodického pokynu CKO na svojom zasadnutí 25. marca 2013 delegovala uznesením č. 19 zástupcov platforiem neziskového sektora do pracovných skupín k jednotlivým operačným programom EŠIF. Ich úlohou je aktívne sa podieľať na príprave jednotlivých operačných programov EŠIF v programovom období 2014–2020. Menovaní zástupcovia na základe skúseností vypracovali dňa 20. mája 2013 dokument *Spoločná pozícia mimovládnych neziskových organizácií k operačným programom štrukturálnych fondov na programové obdobie 2014–2020*¹⁴, v ktorom predložili stanovisko partnerov a návrh opatrení, ktoré sú pre predstaviteľov MNO kľúčové. Jedným z týchto opatrení je zavedenie mechanizmu globálnych grantov do jednotlivých operačných programov ako efektívneho nástroja implementácie sociálnych programov. Dokument bol dňa 15. mája 2013 zaslaný predstaviteľom jednotlivých rezortov, zodpovedným za prípravu operačných programov a predstaviteľom Európskej komisie. Bol tiež predložený na zasadnutí Rady vlády pre MNO 27. mája 2013, ktorá ho svojim uznesením č. 21 schválila.

Splnomocnenec vlády pre ROS intenzívnou komunikáciou s tvorcami operačných programov hľadal a naďalej hľadá priestor na uplatnenie mechanizmu globálnych grantov v jednotlivých operačných programoch EŠIF na roky 2014 - 2020. Úrad splnomocnenca pre ROS v spolupráci s MNO, ktoré majú skúsenosti s manažovaním finančných prostriedkov z Nórskeho finančného mechanizmu, vypracoval analýzu a súbor návrhov, o ktorých prebiehajú rokovania s CKO a ministerstvom financií.

V programovom období 2014 – 2020 sa bude využívať nový nástroj, miestny rozvoj vedený komunitou, tzv. CLLD, ktorý vychádza z prístupu LEADER implementovanom ministerstvom pôdohospodárstva a ktorého úlohou bude aj podpora malých a začínajúcich MNO. Nástroj CLLD budú riadiť MAS na základe schválených plánov. Tie budú zložené zo zástupcov verejných a súkromných subjektov, vrátane subjektov občianskej spoločnosti, pričom žiadna z uvedených zainteresovaných strán nebude môcť mať viac ako 49 % hlasovacích práv. Medzi úlohy MAS bude patriť aj vypracovanie nediskriminačného a transparentného výberového procesu a kritérií výberu operácií, ktoré zabránia vzniku konfliktu záujmov, ktorým sa zabezpečí, aby aspoň 50 % hlasov o rozhodnutí výbere patrilo partnerom z neverejného sektora.

Ministerstvo financií v rámci svojej pôsobnosti poskytovalo dotácie od minimálnej výšky 1.000 €, čo umožňovalo uchádzať sa o dotácie aj malým a začínajúcim MNO. Na rok 2013 sa však už nerozpočtovali prostriedky na poskytovanie dotácií. O tom, či sa budú prostriedky na základe výnosu poskytovať v nasledujúcich rokoch, rozhodne ministerstvo v procese prípravy

¹⁴ Materiál je uverejnený na stránke http://tretisektor.gov.sk/data/files/3743_operacne-programy-sf-2014-2020_spolocny-navrh-mno_20052013.pdf.

rozpočtu verejnej správy. V rámci Operačného programu informatizácia spoločnosti nie je v súčasnej dobe možné aplikovať žiadnu grantovú schému pre začínajúce MNO. Tento stav sa v rámci programového obdobia 2007 - 2013 nemenil a rovnaký stav sa predpokladá aj v programovom období 2014 až 2020.

V rámci Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast nemalo ministerstvo hospodárstva možnosť udeľovať malé granty malým a začínajúcim MNO prostredníctvom blokových grantov pre sprostredkovateľské alebo komunitné nadácie.

Ministerstvo kultúry sa pri poskytovaní dotácií riadi zákonom č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ministerstva kultúry SR. O podporu sa môžu v zmysle predmetného zákona uchádzať MNO - občianske združenia, nadácie a tiež cirkvi, obce, fyzické osoby a pod. Pokiaľ ide o prerozdelenie EŠIF a financií z iných finančných mechanizmov, ministerstvo nie je nositeľom, gestorom ani riadiacim orgánom žiadneho operačného programu.

Ministerstvo pôdohospodárstva sa pri poskytovaní dotácií pre MNO riadi výnosom ministerstva z 5. mája 2011 č. 536/2011-100 o podrobnostiach pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a pri rozvoji vidieka. O podpore rozhoduje komisia ministerstva na základe štatútu na prerokovanie žiadosti. V rámci Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013 pri podpore miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom prostredníctvom prístupu LEADER sa v MAS môžu zapojiť aj MNO.

V rámci dotačných mechanizmov ministerstva zahraničných vecí zákon č. 545/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti ministerstva zahraničných vecí a výnosy jednotlivých dotačných mechanizmov neumožňujú identifikovať malé a začínajúce MNO, pretože žiadosti o dotáciu musia byť predkladané v anonymizovanej podobe. Z tohto dôvodu nie je možné presne identifikovať, ktoré projekty sú predložené malými a začínajúcimi mimovládnyimi organizáciami.

V súčasnom programovom období ministerstvo životného prostredia ako riadiaci orgán Operačného programu Životné prostredie vzhľadom na charakter programu a pokročilú fázu jeho implementácie nevidí priestor na vytváranie nového mechanizmu pre udeľovanie malých grantov MNO v rámci tohto programu. Vo vzťahu k budúcemu programovému obdobiu vo fáze prípravy Operačného programu Kvalita životného prostredia prebieha v rámci Pracovnej skupiny pre prípravu operačného programu spolupráca zainteresovaných subjektov a komunikácia so zástupcami MNO, v rámci ktorej je možné ďalej rokovať aj o vytvorení priestoru pre podporu grantových programov.

Hoci Environmentálny fond v súčasnosti nevidí priestor na vznik programu so zníženým prahom umožňujúcim udeľovanie malých grantov z dôvodu obmedzených finančných možností, poskytuje priestor na podporu formou dotácie okrem iných žiadateľov aj príspevkovým organizáciám, nadáciám alebo neziskovým organizáciám, a to na rôzne činnosti zamerané na dosiahnutie cieľov štátnej environmentálnej politiky na celoštátnej regionálnej alebo miestnej úrovni, na podporu prieskumu, výskumu a vývoja zameraného na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia a na podporu environmentálnej výchovy, vzdelávania a propagácie.

Úloha č. 5: Program podpory dobrovoľníctva

Navrhnuť a implementovať Program podpory dobrovoľníctva a dobrovoľníckych centier.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: jún 2013

Stav plnenia úlohy:

Na Úrade splnomocnenca pre ROS bola zriadená pracovná skupina k téme dobrovoľníctvo, zložená zo zástupcov neziskového a akademického sektora. Tá participatívnym spôsobom vypracovala materiál *Program podpory dobrovoľníctva a dobrovoľníckych centier*¹⁵. Materiál bol predložený na prerokovanie Rade vlády pre MNO, ktorá ho dňa 27. mája 2013 uznesením č. 22 prijala.

Odporúčania ohľadne implementácie Programu podpory dobrovoľníctva, prijaté v uznesení č. 22, sa stali súčasťou navrhovaného akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2014 - 2016.

¹⁵ Materiál je uverejnený na stránke

http://tretisektor.gov.sk/data/files/3773_68c15program_dobrovolnictvo.pdf.

Úloha č. 6: Podpora MNO zameraných na občiansku advokáciu a watchdogy

Navrhnuť nezávislý finančný mechanizmus na podporu MNO a aktivít zameraných na obhajobu verejného záujmu (občiansku advokáciu) a stráženie demokracie (watchdogové organizácie a aktivity), ktoré poskytujú spätnú väzbu verejnej správe a plnia kontrolnú funkciu.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: jún 2013

Na Úrade splnomocnenca pre ROS bola zriadená pracovná skupina, zložená z expertov pôsobiacimi v oblasti tzv. watchdogových MNO, čiže organizácií, ktoré sa zameriavajú na verejný dohľad. Tá participatívnym spôsobom vypracovala materiál *Návrh podporného mechanizmu z verejných zdrojov pre MNO pôsobiacich v oblasti "watchdog" – t.j. verejného dohľadu voči výkonu verejnej moci a politickým stranám*¹⁶.

Materiál bol predložený na prerokovanie Rade vlády pre MNO, ktorá ho dňa 27. mája 2013 uznesením č. 26 prijala. Samotnú realizáciu podporného mechanizmu, navrhnutého v materiáli, zaradil Úrad splnomocnenca pre ROS do návrhu akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2014 - 2016.

¹⁶ Materiál je uverejnený na stránke

http://tretisektor.gov.sk/data/files/3776_68c22navrh-mechanizmu-podpory-watchdogov_schvalena-verzia.pdf.

Úloha č. 7: Asignácia dane

Zabezpečiť pokračovanie financovania MNO prostredníctvom mechanizmu daňovej asignácie fyzických osôb a právnických osôb ako modelu, ktorý zabezpečuje vysokú mieru nezávislosti a transparentnosti rozhodovania o pridelení verejných prostriedkov. Posilňovať opatrenia zvyšujúce informovanosť darcov o príjemcoch asignácie, ako aj o využití prostriedkov získaných z asignácie a zvyšovať transparentnosť využitia prostriedkov asignovaných právnickými osobami.

Zodpovední: minister financií SR, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: jún 2013

Ministerstvo financií zdôrazňuje, že mechanizmus nastavenia asignácie dane bol výsledkom dlhodobého a vzájomného konsenzu všetkých subjektov v ňom zainteresovaných.

Splnomocnenec vlády pre ROS v spolupráci s predstaviteľmi MNO však intenzívne komunikoval s ministerstvom financií na tému daňovej asignácie fyzických a právnických osôb a skúmal možnosti presadenia požiadaviek MNO na zabezpečenie pokračovania ich financovania prostredníctvom tohto mechanizmu pri zachovaní podmienok, ktoré platili v daňovom období roku 2012. Výsledkom týchto rokovaní bolo zachovanie stavu asignácií percent z dane z príjmov fyzických a právnických osôb na rok 2013 na úrovni 2 % plus 1 % za dobrovoľnícku činnosť pre fyzické osoby a 2 % plus 0,5 % dar, resp. 1,5 % bez daru pre právnické osoby.

Asociácia organizácií zdravotne postihnutých občanov SR vníma úlohu ako nedoriešenú. Pokračovanie asignácie dane nie je podľa jej členov zabezpečené v prípade asignácie dane právnickými osobami, keďže v zákone o dani z príjmov je naďalej uzákonené postupné vyklesávanie percenta asignácie právnickými osobami až do roku 2021. Ďalej argumentuje, že: „Úpravou, ktorá bola vykonaná novelou zákona o dani z príjmu č. 463/2013 Z. z., došlo len k predĺženiu obdobia a spomaleniu postupného poklesu možnosti asignácie dane právnickými osobami. Možnosť zvýšeného % asignácie v prípade darovania nemá žiadny efekt, pretože pre asigujúcu právnickú osobu nepredstavuje žiadne zvýhodnenie, a to z dôvodu, že dar musí byť poskytnutý z čistého zisku po zdanení (o hodnotu daru nemôže byť znížený základ dane). Daňovník - právnická osoba takto nie je ničím motivovaná na poskytnutie daru a tým ani k možnosti zvýšeného percenta asignácie. Je preto reálny predpoklad, že vzhľadom na uzákonené postupné klesanie percenta asignácie bude podiel právnických osôb na asignácii stále klesať a tento deficit v horizonte nasledujúcich rokov nedokáže nahradiť ani hodnota darov, ani asignácia fyzickými osobami.“

Z uvedených nezhodných postojov ministerstva financií a MNO je zrejmé, že je potrebné sa danej téme intenzívne venovať aj v budúcnosti.

Úloha č. 8: Individuálne darcovstvo

Zmapovať možnosti a prijať legislatívne nástroje na podporu individuálneho darcovstva.

Zodpovední: minister financií SR, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: december 2012 – nový termín 30. júna 2013

Úrad splnomocnenca pre ROS mapoval možnosti, ako upraviť podmienky individuálneho darcovstva a vytvoriť legislatívny rámec na ich posilnenie. Jednou z ciest bolo vypracovanie návrhu pre paragrafové znenie charitatívnej reklamy, ktorý bol prezentovaný na konferencii MNO na konci októbra 2013.

Ďalším krokom posilnenia individuálneho darcovstva bola dohoda s ministerstvom financií o zachovaní stavu asignácií percent z dane z príjmov fyzických a právnických osôb na rok 2013 na úrovni roku 2012. V súvislosti s asignáciou dane predložil Úrad splnomocnenca pre ROS ministerstvu financií návrh na úpravu asignačného mechanizmu, o uplatnenie ktorého sa bude ďalej rokovať v roku 2014.

Ministerstvo financií je v predmetnej úlohe toho názoru, že v súčasnosti nie je potrebné prijať legislatívne opatrenia, pokiaľ ide o nástroje ako inkaso (Direct debit), trvalý príkaz na úhradu, pravidelné (rekurentné) mobilné platby a pravidelné (rekurentné) kartové platby pre individuálnych darcov, keďže tieto nie sú novými, ale bežnými nástrojmi využívanými na platenie finančných prostriedkov.

Asociácia organizácií zdravotne postihnutých občanov SR sa k predmetnej úlohe vyjadrila, že: „Individuálne darcovstvo nie je nijako daňovo zvýhodnené, a tým ani motivujúce najmä pre právnické osoby. Nie je preto možné hovoriť o podpore individuálneho darcovstva, žiadne legislatívne úpravy v tomto smere neboli vykonané. Úlohu preto považujeme za nesplnenú.“

Oblasť č. 3: Podpora verejnej diskusie o závažných otázkach spoločnosti

Úloha č. 1: Program podpory verejnej diskusie a sociálnych kampaní

Navrhnuť program zameraný na podporu verejnej diskusie a sociálnych kampaní v témach kľúčových pre slovenskú spoločnosť.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: jún 2013

Pracovnou skupinou pri Rade vlády pre MNO bol pripravený dokument *Program podpory verejnej diskusie a sociálnych kampaní*¹⁷, ktorý bol dňa 27. mája 2013 prerokovaný na zasadnutí Rady vlády pre MNO a prijatý uznesením č. 24.

V rámci ďalšieho kroku, t.j. implementácie, splnomocnenec vlády pre ROS zakomponoval *Program podpory verejnej diskusie a sociálnych kampaní* do návrhu nového akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2014 – 2016.

¹⁷ Materiál je uverejnený na stránke http://tretisektor.gov.sk/data/files/3777_68c23program-podpory-verejnej-diskusie.pdf.

Úloha č. 2: Spolupráca s RTVS

Vytvoriť spoluprácu medzi splnomocnencom vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a RTVS, ktorej cieľom bude dosiahnutie systematického mapovania významných tém a iniciatív občianskej spoločnosti a zabezpečenie prítomnosti širokého spektra MNO pôsobiacich na Slovensku vo verejnoprávných médiách.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: december 2012

Splnomocnenec vlády pre ROS uskutočnil viaceré rokovania s generálnym riaditeľom Rozhlasu a televízie Slovenska, na ktorých boli prerokované možnosti vzájomnej spolupráce a dohodnuté konkrétne možnosti zapojenia prítomnosti širokého spektra MNO pôsobiacich na Slovensku vo verejno-právnych médiách. Tieto však závisia od možností financovania jednotlivých programov RTVS a z tohto dôvodu nie sú v súčasnosti realizovateľné.

Úloha č. 3: Podpora výskumu MNO

Navrhnuť program na podporu výskumných aktivít týkajúcich sa stavu občianskej spoločnosti na Slovensku. Medzi prvé úlohy patrí aj zmapovanie súčasného stavu a trendov týkajúcich sa cirkví a náboženských spoločností ako súčasti občianskej spoločnosti na Slovensku.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre ROS

Termín: jún 2013

Na Úrade splnomocnenca pre ROS vznikol participatívnym spôsobom v spolupráci s expertmi v oblasti výskumu z neziskového a akademického sektora a štátnej správy materiál *Výskum zameraný na poznávanie neziskového sektora*¹⁸. Jeho definitívna podoba bola sfinalizovaná dňa 21. mája 2013.

Program bol predložený na prerokovanie Rade vlády pre MNO, ktorá ho dňa 27. mája 2013 uznesením č. 23 prijala.

V rámci ďalšieho kroku, t.j. implementácie, splnomocnenec vlády pre ROS zakomponoval program *Výskum zameraný na poznávanie neziskového sektora* do návrhu nového akčného plánu Konceptie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2014 – 2016.

¹⁸ Materiál je uverejnený na stránke

http://tretisektor.gov.sk/data/files/3775_68c21-program_vyskum-neziskoveho-sektora.pdf.

Oblasť č. 4: Kontrola plnenia Akčného plánu 2012 - 2013

Úloha č. 1: Ročné hodnotenia

Realizovať pravidelné ročné hodnotenie a kontrolu realizácie Akčného plánu a vypracovať správu. Výsledky hodnotenia plnenia Akčného plánu splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti predloží, po prerokovaní na Rade vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a vo Výbore pre MNO¹⁹, vláde SR.

Zodpovední: ministri, splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: každoročne k 31. decembru

Prvé hodnotenie plnenia akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2012 - 2013 k 31. decembru 2012 bolo vypracované a dňa 11. septembra 2013 predložené na rokovanie vlády SR a vzaté vládou SR na vedomie.

Úrad splnomocnenca pre ROS pripravil druhé ročné hodnotenie akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2012 - 2013 za rok 2013. Pri vypracovaní hodnotiacej správy vychádzal z troch hlavných zdrojov informácií:

1. Na požiadanie splnomocnenca vlády pre ROS predložili podkladové materiály jednotlivé ministerstvá.
2. Splnomocnenec vlády pre ROS priložil vlastné hodnotenia plnenia úloh.
3. V poslednom kroku boli do hodnotiacej správy zaradené aj vyjadrenia MNO, reprezentované členmi Rady vlády pre MNO.

¹⁹ Vydaním uznesenia vlády SR č.397 z 1. augusta 2012 vláda SR zriadila Radu vlády SR pre MNO. Týmto krokom právomoci a povinnosti Výboru pre MNO prešli z Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť na Radu vlády SR pre MNO. Prerokovanie predmetnej Správy na Rade vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť týmto stratilo opodstatnenie. Splnomocnenec vlády pre ROS predkladá hodnotiace správy na zasadnutiach Rady vlády SR pre MNO.

Úloha č. 2: Nový akčný plán

Vypracovať v spolupráci s kľúčovými aktérmi občianskej spoločnosti, prerokovať na Rade vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a vo Výbore pre MNO²⁰ a predložiť vláde SR návrh Akčného plánu na roky 2014 - 2015.

Zodpovedný: splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Termín: december 2013

Na zasadnutí Rady vlády pre MNO dňa 5. septembra 2013 vznikla pracovná skupina na tvorbu nového akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2014 - 2016. Úrad splnomocnenca pre ROS koordinoval prácu tejto pracovnú skupinu, ktorá dala nosné podnety na vypracovanie návrh akčného plánu. Ten nadväzuje na Koncepciu rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku do roku 2020 a definuje najdôležitejšie úlohy na roky 2014 - 2016.

Návrh akčného plánu bol ďalej sprístupnený na stránke Úradu splnomocnenca pre ROS²¹ na verejné pripomienkovanie. Úrad splnomocnenca pre ROS tiež zorganizoval na začiatku októbra 2013 verejné regionálne workshopy v Košiciach, Banskej Bystrici a Bratislave²². Získané pripomienky Úrad splnomocnenca pre ROS zhodnotil a zapracoval do návrhu akčného plánu.

Týmito participatívnymi metódami vznikol návrh nového akčný plán Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku na roky 2014 - 2016. Návrh bude k dispozícii na pripomienkovanie členom Komory MNO pri Rade vlády MNO.

Vzhľadom na odstúpenie splnomocnenca vlády pre ROS z funkcie však nie je zrejmé, kto bude naplňať viaceré úlohy z akčného plánu Koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2014 - 2016.

²⁰ Ibid.

²¹ http://tretisektor.gov.sk/data/files/4117_1-navrh_akcny-plan-kros-2014-2016.pdf.

²² informácie uverejnené na stránke <http://tretisektor.gov.sk/uskutocnili-sa-regionalne-stretnutia-k-tvorbe-akcneho-planu-koncepcie-rozvoja-obcianskej-spolocnosti-na-slovensku/>.